

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Analýza okolností pádu vlády Petra Nečase. Korupce,
nebo kriminalizace politiky?**

Michael Sattler

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Bakalářská práce

**Analýza okolností pádu vlády Petra Nečase. Korupce,
nebo kriminalizace politiky?**

Michael Sattler

Vedoucí práce:

PhDr. Vladimír Naxera, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, květen 2020

.....

Tímto bych chtěl poděkovat PhDr. Vladimíru Naxerovi, Ph.D. za odborné rady a vedení předkládání práce.

Obsah

1. Úvod	6
2. Korupce – Definice a podoby	8
2.1 Podoby korupce	9
3. Věci veřejné a vládní krize před aférou Nagyová.....	14
3.1. Kauza Oksystem.....	18
3.2. Kauza Kocourek a odklon milionů.....	19
4. Petr Nečas, kauza Nagyová a pád vlády.....	22
4.1 Zneužití vojenského zpravodajství v kauze Nagygate.....	23
4.2 Rebelové ODS a jejich trafiky.....	25
4.3 Kmotři	27
4.4 Vývoj kauzy do pádu vlády.....	28
5. Závěr.....	31
6. Použité zdroje a literatura.....	34
7. Resumé.....	42

1. Úvod

Téma této bakalářské práce se týká okolností pádu vlády Petra Nečase. Aféra okolo Petra Nečase a Jany Nagyové byla natolik závažná, že zapříčinila premiérovu rezignaci. Vláda Petra Nečase byla jmenována v roce 2010 prezidentem ČR a vládla po dobu tří let. Tato vláda měla středopravicový charakter a skládala se celkem ze tří politických stran – Občanské demokratické strany (ODS), TOP09 a Věcích veřejných (VV). Tato vláda si prošla několika krizemi. Nejzávažnější krize byla v červnu v roce 2013, kdy proběhla policejní razie proti několika politikům a úředníkům, kteří byli podezřelí z korupce. Do celé kauzi byl zapleten i samotný premiér, který se měl dopustit uplácení prostřednictvím slíbených postů ve státních firmách. Jana Nagyová byla obviněna ze dvou trestních činů, a to z podplácení a ze zneužití pravomoci úřední osoby. Premiér byl vyzván k rezignaci a opozice předložila žádost o hlasování o nedůvěře vládě. Premiér v červnu podal demisi a také odstoupil z čela ODS (Kupka, Mochťák 2014: 237-263). Důležitost tohoto tématu spočívá v tom, že korupce může mít dalekosáhlé dopady nejen na ekonomiku celého státu, ale například i na celou důvěru v systém jako takový (Naxera 2015: 17). Jedná se tedy o důležitý faktor, který výrazně ovlivňuje nespokojenost, a to nejen tu celkovou, ale i nespokojenost vůči institucím, politickým stranám nebo jednotlivým politikům (Frič 1999: 115). Tento jev byl patrný právě ve spojení s pádem vlády Petra Nečase, kdy ve volbách uspěly nové politické strany, a to např. VV v roce 2010 a ANO v roce 2013. Oproti tomu ODS zaznamenala radikální propad voličské podpory a získala ve volbách své dosavadní minimum.

Cílem práce je provést analýzu pádu vlády Petra Nečase a jejích příčin. Zhodnotit zdali události, které vedly k pádu vlády, měly korupční charakter. Analýzu se vynasnažím provést na základě popisu jednotlivých kauz a jejich hodnocení z pohledu korupčního charakteru. Hodnocení uskutečním na základě kritérií, kterým se budu věnovat v první kapitole zaobírající se i definicí korupce. V první kapitole vymezující definici pojmu korupce se pokusím vytyčit hranice mezi tím, co lze považovat za korupční jednání

a co již nikoliv. Tato první kapitola mi poskytne obecný základ pro budoucí analýzu a pro lepší uchopení tématu. Druhá část práce bude věnována vládním krizím a dalším aférám, které se udály v průběhu vládnutí Petra Nečase.

Tato kapitola bude zařazena do mé práce z důvodu dokreslení kontextu. Ve třetí části se budu věnovat analýze aféry, která vedla k demisi Petra Nečase. Součástí bude i analýza toho, do jaké míry se jednalo o korupční jednání a jak moc se tento případ odchyluje od standardního výkonu politiky. Zdrojová základna čerpající dominantně z odborné literatury bude obsažena v první polovině práce, kde se budu věnovat korupci. V první řadě bych chtěl zmínit publikaci *Korupce na český způsob* editovanou Pavolem Fričem (Frič 1999). Jedná se o starší publikaci z roku 1999. Tato publikace bude stěžejní pro uvedení do problematiky, protože vysvětluje některé pojmy, které jsou zásadní pro výzkum korupce. Objevují se zde pojmy jako např. korupční klima nebo korupční normy. Další kniha, která je sborníkového charakteru, se nazývá kniha *Korupce, projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. V této knize se v prvních částech setkáváme s texty, které zkoumají různé aspekty korupce (typologie, propojení s politickým stranictvím atd.). Další součástí mé zdrojové základny budou články v odborných politologických a sociologických časopisech a také v textech věnujících se korupci nebo klientelismu. Jedná se jmenovitě např. o texty: *Koncept klientské strany* (Klíma 2013), *Korupce a postkomunismus* (Naxera 2012) a další. V druhé polovině práce budu vycházet především z internetových článků týkajících se jednotlivých kauz, včetně kauzy Nagygate. Oporou mi bude i článek od Kupky a Mochťáka, protože ve svém článku *Aféra Nagygate mezi korupcí a organizovaným zločinem: korupční sítě a jejich možný vliv na kvalitu demokracie v České republice* popisují tuto aféru a věnují se jí ve všech třech větvích.

2. Korupce – Definice a podoby

V této kapitole se budu věnovat vymezení možných způsobů, jakými lze korupci chápat. Tato část mi poskytne obecný základ pro následující kapitoly, ve kterých již budou rozebírány konkrétní problémy. Budu se věnovat i dílčím aspektům korupce, což znamená, že se budu věnovat příčinám šíření korupce nebo typologii korupce. Zmíním pojmy, jako jsou např. klientelismus nebo stranická patronáž. Poznatky týkající se korupce a její podoby dále využiji v analýze, zdali se jednalo o korupční jednání, což mi poslouží k naplnění cíle práce.

Korupce je dle klasické definice takové chování, které se z důvodu soukromých finančních nebo statkových zisků odchyluje od formálního chování, které vyplývá z veřejné role nebo přestupuje normy zaměřené proti výkonu určitého typu soukromého vlivu (Nye 1989: 966). Z této definice tedy plyne, že korupce nejčastěji bývá chápána jako zneužití veřejného postavení pro vlastní obohacení. Obdobně s korupcí pracuje i Pavol Frič, který se zaměřuje i na univerzálnost korupce. Toto lze chápat ve smyslu korupce, že korupční potenciál se vyskytuje v každém člověku a že se nedá v podstatě korupci uniknout. Z pohledu společnosti se univerzalita korupce projevuje i právě v její všudypřítomnosti, protože se vyskytuje na všech kontinentech, ve všech typech státních útvarů a politických zřízení nebo ve všech sférách státní správy (Frič 1999: 9).

Leslie Holmes ve svých publikacích uvádí celkem čtyři kritéria, která musí jednání naplňovat, aby mohlo být považováno za korupční a na základě těchto kritérií posoudím ve své práci, zdali se v jednotlivých případech jednalo o korupci, či nikoliv. První z nich hovoří o jednotlivci či skupině, která vykonává veřejnou funkci a často to bývá ve veřejné správě (Holmes 2003: 193). Druhá podmínka je spojena s touto funkcí ve smyslu toho, že je spojena s pravomocí vydávat nařízení týkající se správy země nebo jiným rozhodnutím, které může ovlivnit veřejnou sféru (ibid.). Třetí podmínka se váže na to, že korumpující musí alespoň zčásti jednat ve vlastní osobní zájem za účelem osobního obohacení. Toto obohacení může mít několik podob, a to finanční,

statusové, okamžité nebo odložené do budoucnosti. Poslední čtvrtá podmínka se týká jednání, které je nebo může být nezákonné nebo nesprávné (ibid.).

Existence rozporu v souvislosti s normativním řádem nám vysvětluje princip zneužití postavení, protože korupce bývá často chápána jako ilegální činnost. Můžeme se ale setkat i s pojmem „legální korupce“ a s tímto pojmem pracuje ve své kapitole Petr Vymětal. Ilegální korupce je přímým porušením právních norem a v tomto případě se může jednat například o uplácení a podplácení, vydírání, zpronevěru atd. (Vymětal 2006: 17). Legální korupce je typ, kdy přímo nedochází k porušení zákona, což znamená, že právní rámec je nedokonalý a umožňuje několik způsobů výkladu právních norem nebo právní úprava neexistuje (ibid.). Toto členění je důležité z toho pohledu, že definice korupce jako zneužití veřejných zdrojů za účelem soukromého obohacení postihuje pouze ilegální korupci a nikoli legální korupci.

Paradox nastává ve chvíli, kdy se snažíme korupci nějak prakticky uchopit ve smyslu odhalování, postihování, analyzování apod., protože v tento moment její univerzalita náhle zmizí a korupce nám začne ukazovat i svou velmi partikularistickou tvář (Frič 1999: 10). Projevuje se to např. v případě, pokud veřejně označíme nějakou skutečnost jako korupci, pak zjistíme, že ne všichni budou souhlasit a oporu nemusíme najít ani v právním řádu, protože např. sponzorská večeře vládní strany za účasti představitelů firem zčásti vlastněných státem může mnohým lidem připadat jako korupce, ale v tomto případě dle českého práva bylo vše v pořádku (ibid.).

2.1 Podoby korupce

Typologie korupce a korupčního jednání bývá založena na různých faktorech, nicméně nejčastěji bývají zmíněny dva typy, a to konkrétně malá (byrokratická) korupce a velká (politická) korupce (Naxera 2015: 56). Rozlišení těchto dvou forem spočívá v tom, na jaké úrovni k danému jednání dochází a zároveň bývá zohledněn i objem korupční transakce, což znamená, že velká korupce se týká vyšších politických a byrokratických postů a projevuje se manipulací veřejných zakázek, soukromým

prospěchem z privatizace, klientelismem ve vyšších správních funkcích atd. (ibid: 57). Velká korupce může nabývat těchto podob: 1. zpronevěra veřejných zdrojů, 2. nehospodárné užívání veřejných zdrojů, 3. soukromý prospěch z privatizace, 4. zneužívání veřejné moci při udělování veřejných zakázek, 5. přidělování monopolních a kvazi-monopolních licencí, 6. nepotismus, klientelismus případně i „prodej pozic“ 7. zisk důležitých, běžně nedostupných informací, 8. zločiny bílých límečků (Vymětal 2006: 13-14). Malá korupce bývá naopak spojena s nižšími posty a jde spíše o každodenní korupci a korupčních transakcí zde probíhá podstatně více a dá se předpokládat, že finanční objem těchto transakcí je zásadně nižší (Naxera 2015: 57).

Předmětem této korupce jsou např. statky či služby, na které má korumpující právo a úplatkem se snaží jejich nabytí urychlit. Projevy malé korupce mohou být takovéto: 1. podplácení úředníků 2. záměrně nepřehledná regulace, 3. zatemňování pravidel (úzkoprsé lpění na postupech či využívání jejich „flexibility“), 4. špatná organizace (nejasné vztahy podřízenosti a nadřízenosti, netransparentnost), 5. zneužívání pravomocí vyplývajících z kontrolní činnosti veřejné správy (Vymětal 2006: 14). Dalším projevem korupce může být klientelismus. Klientelismus je možné považovat za typ korupce nebo za jev velmi podobný korupci. Jedná se o princip, který odkazuje ke vzorci sociální výměny mezi patronem (držitel politické nebo administrativní funkce) a klientem, kterým může být například soukromá osoba, firma nebo úředník, přičemž patron využívá svého vlivu ve prospěch klienta, který na oplátku svému patronovi nabízí protislužbu (volební podporu, dar atd.) (Naxera 2014: 267). Tento třetí typ korupčního jednání může mít následující podoby: 1. Kontrola veřejných institucí de facto pro soukromý prospěch nebo trestnou činnost, 2. formování koluzivních sítí, které omezují politickou soutěž, 3. podkopávání svobodných voleb skrytou reklamou a netransparentním financováním kampaní, 4. zneužití legislativní moci, 5. korupce v soudních řízeních 6. zneužití auditu, vyšetřování a dozoru, 7. užívání kompromitujících materiálů pro politické vydírání a nátlak, 8. korupce médií (Vymětal 2006: 15-16).

Při objasnění pojmu klientelismus je vhodné vyjít z M. Webera, který definoval patrimonialismus. Tento princip je anitezí moderní vlády a jde o formu klientelismu v systému, kde neexistuje racionální a legální byrokracie a autorita založena na patrimonialismu je dle Webera typická pro pre-industriální společnosti, které byly založeny na osobních vazbách (Weber 1998: 248-249). Patrimoniální způsob vlády se tedy uskutečňuje v rámci Weberova tradičního panství. Vztah mezi patronem a klientem představoval hlavní princip, na jehož základě byly organizovány politické, sociální a ekonomické procesy. Základem byla nerovnost mezi klientem a patronem ve smyslu závislosti, která byla doplněna o reciprocitu tohoto vztahu, respektive o vzájemnost výhod, které z tohoto vztahu plynuly, kdy se jedná o tzv. specifickou reciprocitu (Müller 2012: 89). V rámci moderní společnosti řízené prostřednictvím moderního byrokratického aparátu by měla platit férovost ve smyslu rovnosti přístupu občanů ke státním institucím a právě obdobou vztahu patrona a klienta v rámci tradičního panství je v moderní klientelismus, který se může vyskytovat v moderním způsobu vlády, respektive v legálním panství (Naxera 2014: 267).

Důležitá otázka, která souvisí s korupcí, se týká stranické patronáže. Jde o jev, který vykazuje některé podobné znaky jako korupce nebo klientelismus, avšak současně má i znaky odlišné a zároveň stranická patronáž napomáhá dalšímu růstu korupčních příležitostí (Naxera 2015: 64). Tento pojem začal být v poslední době předmětem zájmu společenských vědců, nicméně se jedná o starý pojem objevující se již u Maxe Webera jako patronáž úřadu. Weber popisuje patronáž jako systém, ve kterém jsou významné úřady vždy po volbách svěřeny do rukou stoupenců vítěze voleb a toto dosazování do úřadu nemusí mít pro výkon dané funkce jiné předpoklady než to, že straně prokázali dobré služby (ibid.). Stranická patronáž je pojímána různě, protože někteří autoři pod patronáž zahrnují jevy, které se spíše blíží ke klientelismu nebo korupci, jiní autoři dávají rovnítko mezi pojmem patronáž a klientelismus, nicméně v této práci budu vycházet z textu Vladimíra Naxery, který stranickou patronáž pojímal jako Petr Kopecký a to tedy takto: „(...) schopnost politické strany dosadit svoje vlastní členy nebo další [se stranou spřízněné] jedince do pozic ve veřejném či

polo-veřejném sektoru, a praktický výkon této schopnosti“ (Kopecký a Spirova 2011: 905). Důležitý v tomto pojetí je fakt, že Kopeckého vymezení pojmu je jasné uchopení zřetelně vymezeného konceptu odlišného od konceptů sice podobných, ve smyslu korupce či klientelismu, ale zároveň odlišných v rovině motivací, právního statusu atd. (Naxera 2015: 65).

Stranická patronáž bývá často spojována s korupcí, ale je důležité podotknout, že ne vždy se musí nutně jednat o korupční jednání či klientelistickou praxi. Pozice může být obsazena někým z nejrůznějších důvodů. Jedním z důvodů může být kupování loajality daného jedince, aby například kontroloval dodržování politických linií anebo formulování politických cílů. Kontrola je uváděna i jako jedna z motivací, které vedou strany k těmto praktikám a uvádějí ji autoři Kopecký a Scherlis (2008). Cílem je tedy podobně smýšlejícího jedince kontrolovat politické procesy a směřovat je k cíli, který vytyčuje strana, nicméně na tento princip nemůžeme pohlížet jako na korupční jednání či klientelismus. Druhá motivace, kterou uvádějí autoři, je motivace založená na snaze odměnit lukrativním postem příznivce dané strany nebo straníky.

Rozdíly mezi korupcí, klientelismem a patronáží shrnují autoři Kopecký, Scherlis a Spirova (2008). Liší se motiv těchto jednotlivých typů jednání, například u stranické patronáže se jedná o vliv, kontrolu a snahu odměnit, u klientelismu se jedná hlavně o získání výhody, u korupce jde dle autorů o finanční zisk, nicméně tady lze zisk chápat i jinými způsoby než pouze jako finanční zisk (viz. výše). Jsou zde odlišeny i veřejné zdroje. U patronáže jsou to dominantně posty, u korupce snaha ovlivnit veřejná rozhodnutí. Odlišuje se i právní status, přičemž korupce je jevem ilegálním oproti tomu stranická patronáž je jevem dominantně legálním (Kopecký, Scherlis a Spirova 2008: 4). Jak jsem již zmiňoval v úvodu této kapitoly, tak její účel byl vysvětlit korupci a její podoby. Věnoval jsem prostor vymezení pojmu klientelismus na základě definice Weberova patrimonialismu jsem zmínil i stranickou patronáž. Cílem této kapitoly bylo ujasnit si rozdíly mezi jednotlivými pojmy.

	Korupce	Klientelismus	Patronáž
Oblast, na kterou aktivita cílí (motivace „korumpujícího“)	Ovlivnění veřejného rozhodnutí	Získání výhody v přístupu ke státu a jeho institucím	Obsazení pozic ve veřejném sektoru
Důvod vykonávání aktivity (motivace „korumpovaného“)	Zisky (finanční či nefinanční)	Nefinanční zisky (například protisluzba či očekávání protisluzby v budoucnosti, vytvoření závazku atd.) (důvodem může být také vyřízení předchozího takového závazku)	Kontrola instituce nebo odměna loajálnímu straníkovi (případně snaha si loajalitu zajistit)
Právní status aktivity	Nelegální (hovoří se i o „legální korupci“)	Legální nebo nelegální	Legální nebo nelegální

Zdroj: (Naxera 2014: 268)

3. Věci veřejné a vládní krize před aférou Nagyová

V této kapitole se budu věnovat několika kauzám probíhajícím v době, kdy byla u moci koaliční vláda Petra Nečase, která byla složena z ODS, TOP09 a VV. V první části se budu věnovat VV a kauze okolo Víta Bárty, kdy docházelo k podplácení ze strany Víta Bárty. Druhá kauza se bude týkat sporu softwarové firmy Oksystém a ministerstva práce a sociálních věcí. Tuto kauzu zde prezentuji proto, že se bezprostředně týkala jednoho vládního rezortu a vedla k odstoupení ministra za TOP09. Třetí kauza bude věnována ministru Kocourkovi a jeho odklonu 16 milionů korun. Celá kapitola je zde zařazena z toho důvodu, že se domnívám, že je důležité znát kontext vládního období Petra Nečase. Převážnou většinu času tohoto období se vládní koalice ocitala v hledáčku médií kvůli různým kauzám, které úzce souvisely s korupčním jednáním.

Volební úspěch strany Věci Veřejné (VV) v parlamentních volbách, které se uskutečnily v roce 2010, znamenal dost citelnou inovaci v české stranické soutěži. Do parlamentu se dostala strana, která sice nebyla nová, nicméně dlouhodobě se pohybovala na komunální úrovni v Praze a na celostátní úroveň se dostala v roce 2009 (Hloušek 2012: 322). Zároveň to byla strana, která měla takřka nulovou personální a politickou kontinuitu s již existujícími stranami. VV se profilovaly na postojích kritiky establishmentu. Díky kombinaci několika atraktivních politiků a populistického programu získala sympatizanty a později i voliče. Uvnitř tato strana svou organizací a způsobem fungování připomínala spíše soukromou firmu. Tendence k outsourcingu (smluvně svěřené vedlejší činnosti jiné společnosti) aktivit se u VV v podstatě neprokázaly, i když VV nikdy nebudovaly masivní profesionální aparát, nedošlo k cílené snaze kontraktovat výkony stranických aktivit mimo stranické instituce (ibid: 326). V tomto kontextu bychom mohli, s trochou ironie, poukázat na některé činnosti detektivní Agentury Bílého lva (ABL), která byla několikrát neoficiálně využita

jako součást politického působení VV. Ještě před aférou Strategie 2008-2014 se dostaly na veřejnost informace o použití Bártovy agentury ABL v politickém boji a konkrétně šlo o sledování komunálních politiků a občanských aktivistů na Praze 11 v letech 2006-2007 (Kmenta 2011: 94-95 dále 148-160). Následné policejní vyšetřování neprokázalo spáchání trestného činu, avšak nasazení soukromé bezpečnostní agentury proti politickým protivníkům naznačovalo to, jak Vít Bárta vnímá propojení sféry politiky a soukromého businessu. Nejen politika měla být v souladu se Strategií 2008-2014 a pokračováním podnikání jinými způsoby, ale i detektivní aktivity byly vnímány klíčovou postavou VV jako integrální součást politické činnosti (Hloušek 2012: 326).

Podrobnější popis vnitřního fungování strany VV je s ohledem ke zvolenému tématu zanedbatelný, a proto rovnou přistoupím k nástinu afér, které se udály ve spojitosti s touto stranou. Působení VV ve vládě Petra Nečase bylo vlivem populistického programu i politické nezkušenosti na celostátní úrovni provázeno sérií politických afér.

Již v červenci v roce 2010, krátce po volbách, byla stabilita vládní koalice ohrožena odporem VV k plánovaným škrtnům výdajů v rozpočtu na rok 2012. Tato krize byla vyřešena kompromisem a netýkala se fungování strany, jejímž faktickým leadrem i v mediálním prostoru byl Vít Bárta (Hloušek 2012: 330). Další krize, která vypukla v září 2010, byla vyvolána požadavkem VV na odchod Renaty Vesecké, která zastávala v té době post nejvyšší státní zástupkyně. Tento požadavek byl motivován předvolební rétorikou založenou na boji proti korupci. VV později ze svého požadavku ustoupily a vzájemná spolupráce koalice mohla pokračovat dále. Určitým překvapením bylo odstoupení Víta Bárty z postu volebního manažera strany. Tuto skutečnost oznámil na ideové konferenci VV v roce 2011. Styl práce vedení VV byl takový, že se jednání ideové konference konalo nejen neveřejně za zavřenými dveřmi, ale také za použití bezpečnostních opatření, která měla zabránit proniknutí informací do médií (Kopecký 2010).

Ideová konference se nesla v kritickém duchu vůči působení VV ve vládním kabinetu, VV odmítly zejména vládní podobu daňové a důchodové reformy (ibid.). VV využily iniciativy opozičních sociálních demokratů ohledně vyslovení nedůvěry vládě a určily si několik podmínek, jejichž splněním slibovaly podporu vládě v hlasování o nedůvěře. Roztržku mezi vládními stranami zažehnal prezident Václav Klaus, když se sešel s leadry koaličních stran. Role prezidenta při sblížení koaličních partnerů byla předmětem spekulací, nicméně sám Václav Klaus prohlásil, že „strany se mnou uzavřely nestandardní a zvláštní dohodu, kdy já budu osobním garantem věcí, na kterých se strany dohodly“ (Šťastný 2010). Vít Bárta podal v roce 2011 demisi na post ministra dopravy, ale politického vlivu uvnitř strany se nevzdal, což se projevilo, když premiér Nečas požadoval demisi všech ministrů VV, kteří byli v minulosti nějak spojeni s agenturou ABL. VV poté požadovaly prostřednictvím předsedy Radka Johna demisi ministrů Alexandra Vondry (ODS) a Miroslava Kalouska (TOP09) (Hloušek 2012: 10). Tento požadavek byl velmi razantně prosazován, a proto premiér Nečas stáhnul svůj požadavek na demisi ministrů VV, protože i zde zapracoval Václav Klaus, který odmítl Nečasův návrh na odvolání provést a vytvořil tak fakticky prostor pro VV (Klaus nepřijme demise 2011).

Největším skandálem spojeným s působením Víta Bárty ve VV bylo jeho obvinění z korumpování významných členů VV a s tímto obviněním přišel v dubnu v roce 2011 Jaroslav Škárka, který v rozhovoru pro časopis Respekt popsal VV jako stranu, kterou drží pohromadě diktátorské metody řízení Víta Bárty, který si kupuje loajalitu nebo mlčenlivost svých spolustraníků (Kundra a Svobodová 2011). Po tomto rozhovoru se začali uvnitř VV ozývat další hlasy s mírnou kritikou příliš manažerského přístupu Víta Bárty. Ten uplácení okamžitě popřel, nicméně poté se objevila Kristýna Kočí se svým svědectvím a výsledkem byl soudní proces s Vítem Bártou a Jaroslavem Škárkou ve věci korupce (Hloušek 2012: 331). V procesu byly použity nahrávky špiček VV a proces také ukázal problematické financování čelných politiků VV ze

soukromých zdrojů Víta Bárty. Ukázalo se možné propojení Bárty s pražskými lobbisty blízkými ODS. Také bylo naznačeno, že elektronická referenda členů strany a věčkařů byla upravována tak, aby výsledky byly v souladu s politickoulinií. Objevily se spekulace možného vlivu koaličních partnerů na rozkladu strany VV, což vedlo k další vládní krizi. Politici z VV začali veřejně diskutovat o odchodu z vlády s tím, že by ji podporovali z „vnějšku“, ovšem pouze ve vybraných tématech. Radek John vyzval k přehodnocení koaliční smlouvy tak, aby byly brány v potaz více politické postoje a priority VV a personální revize Nečasova kabinetu a jako alternativa byla zmíněna tolerance menšinového kabinetu složeného z ODS a TOP09 (Kopecký 2012).

Stručné shrnutí těchto jednotlivých vládních krizí a jejich celkové dynamiky ukazuje, že od počátečních střetů mezi koaličními partnery, které byly motivovány spíše neshodami ohledně personálního obsazení a rozdílnými pohledy na prosazované politiky, se zvyšovala role nejasného politického angažmá Víta Bárty. Jestliže krize v červenci či září 2010 nijak nesouvisely s Vítem Bárťou a v krizi v prosinci 2010 pouze částečně, tak v dalších krizích jeho role nabírala na významu až do osudného okamžiku, kdy bylo podáno svědectví ohledně uplácení uvnitř VV. Z textu vyplývá, že se jedná o korupční jednání, protože byl veden soudní proces ve věci korupce mezi Vítem Bárťou a Jaroslavem Škárkou. Když se zaměřím na stanovená kritéria dle Leslie Holmese, tak první kritérium, které se týká jednotlivce ve veřejné funkci, je splněno, poněvadž Vít Bárta i Jaroslav Škárka byli poslanci. Vzhledem k jejich funkci je splněna i druhá podmínka, která odkazuje na pravomoc ovlivnit správu země. Třetí podmínka se týká jednání z vlastního zájmu. V tomto případě Vít Bárta jednal z osobního zájmu s úmyslem získání loajality členů VV nebo z důvodu požadavku mlčenlivosti. Ve čtvrté podmínce se jednalo o nezákonné jednání, když Vít Bárta nabízel úplatky členům VV. V tomto případě tedy lze konstatovat, že se jednalo o korupci.

3.1. Kauza Oksystem

Oksystém je softwarová společnost, která založila své podnikání na informačních systémech ve veřejné správě i podnikové sféře. Zejména se jedná o aplikace v oblasti zaměstnanosti a řízení lidských zdrojů s využitím čipových karet apod. OKsystém zajišťoval pro ministerstvo práce a sociálních věcí celkem čtyři informační systémy (ČT24 2018). Ministerstvo se v roce 2011 domluvilo bez výběrového řízení s jiným dodavatelem, a to se společností Fujitsu Technology Solutions. Firma Oksystém v tomto spojení spatřovala rozpor se zákonem, a proto se obrátila na antimonopolní úřad (Aktuálně.cz 2018). Ministerstvo v té době bylo pod vedením Miroslava Drábka (TOP09), který v roce 2012 rezignoval na svůj post ministra z důvodu stíhání kvůli podezření z dotačního podvodu a z důvodu stíhání jeho náměstka Vladimíra Šišky (Info.cz 2018). Stíhán byl i bývalý vedoucí IT odboru ministerstva práce Milan Hojer, nicméně ten byl v té době již stíhán za údajnou krádež tabletů v několika restauracích. Šiška a Hojer nabízeli zisk jiné zakázky v hodnotě 100 milionů korun při schůzkách s jednatelem Oksystému. Tato nabídka byla podmíněna tím, že firma Oksystém stáhne svou žalobu. V opačném případě by zakázku získala jiná firma, i když Oksystém započal přípravné práce (ČT24 2018) Vrchní soud se touto kauzou zabýval již potřetí. Dva předchozí rozsudky, které Šiškovi ukládaly nejprve šest let a poté sedm let vězení, zrušil. Obhájci požadovali zrušení rozsudku městského soudu a vrácení případu k soudu prvního stupně nebo zrušení rozsudku a zproštění obžalovaného viny. Zástupkyně navrhla zrušit rozhodnutí o vině a uložit souhrnný trest v rozsahu zhruba šesti let s tím, že obžalovaný svým jednáním způsobil společnosti OKsystém škodu převyšující částku pět milionů korun. Vladimír Šiška byl obviněn ze zneužití pravomoci poté, co vydíral firmu Oksystém. Nicméně za tento čin trest nedostal, protože si odpykával čtyřleté odnětí svobody za zmanipulování IT zakázek na provoz systému výplaty sociálních dávek a dle soudu je toto potrestání dostatečné (Novinky.cz 2018). Šiška čelil ještě další obžalobě, a to v kauze údajného pokusu

o zmanipulování miliardové zakázky ve prospěch firmy IBM. Justice ho však v tomto ohledu pravomocně zprostita viny (iDnes.cz 2018).

Na základě stanovených kritérií je v tomto případě splněna první podmínka, protože se jednalo o náměstka ministra a vedoucího IT odboru. Druhá podmínka, která odkazuje na pravomoc vydávat rozhodnutí a je spojená se správou země byla splněna, protože náměstek nebo vedoucí IT odboru je vysoce postavený úředník. Třetí podmínka se týká osobního obohacení. Zde se jednalo o stažení žaloby ze strany firmy Oksystem. Pohledem čtvrté podmínky, která se týká nesprávného nebo nezákonného chování, tak Vladimír Šiška se dopustil vydírání firmy Oksystem, čímž se dopustil nezákonného chování.

3.2. Kauza Kocourek a odklon milionů

Tato kauza se týkala ministra průmyslu a obchodu Martina Kocourka (ODS), jeho matky a firmy Key Investments. Celá kauza odstartovala v roce 2008 a jednalo se o 16 milionů korun, které se objevily na účtě ministrovy matky. Podle dokumentů, které měla k dispozici Mf Dnes, uzavřela Kocourková smlouvu s Key Investments 3. března 2008 a o týden později se na jejím účtě objevily dluhopisy v hodnotě 16 milionů korun (Novinky.cz 2011b). Jednalo se o neverejně obchodovatelné cenné papíry, do nichž investoval peníze klientů výhradně Key Investments: dluhopisy E Side Property, Sincomu a ústecké firmy Via Chem Group. Pokyn k jejich prodeji dala Kocourková po třech měsících. Za další měsíc odešla hotovost 16 milionů korun na její účet u UniCredit Bank. Mf Dnes dále upozornila na fakt, že z dokumentů není jasné, jakým způsobem ministrova matka za dluhopisy předtím zaplatila, protože z dokumentů vyplývá pouze to, že vše přišlo od neprůhledné firmy Eton Ventures registrované v Novém Mexiku (Klímová, Kaiserová 2011).

Na toto podezřelé zbohatnutí Kocourkové upozornil také expředseda Strany zelených Martin Bursík, protože toto zbohatnutí se odehrálo v době, kdy ministr

Kocourek působil v dozorčí radě firmy ČEZ a předložil důkazy o propojení ministerstva s ČEZem (Novinky.cz 2011a). Bursík poslal Nečasovi otevřený dopis, v němž stálo, že ministr Kocourek má vážný problém, pokud není schopen vysvětlit původ oněch 16 milionů korun, a že by premiér Nečas měl urychleně celou věc vyřešit. Jednou z variant, kde Kocourkova matka přišla k 16 milionům, je spojitost původu dluhopisů s funkcí Martina Kocourka jako předsedy dozorčí rady ČEZu. V té době se měla Sněmovna zabývat zákonem o podporovaných zdrojích energie, který pocházel právě z Kocourkova rezortu (ibid.). Podle Bursíka byl tento zákon napsán na míru ČEZ za účelem potlačení konkurence. Zákon by měl takový efekt, že měl znemožnit decentralizovaným výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů získat úvěr u banky pro financování budoucí investice. Ve výsledku by investice dostal právě ČEZ a několik velkých elektrárenských společností. Jako důkaz měl posloužit i e-mail od šéfa resortního odboru elektroenergetiky Romana Portužáka se seznamem adresátů, kterým byl e-mail doručen. Portužák v e-mailu dával ministrovi a vybraným poslancům instrukce, jak mají ve Sněmovně hlasovat proti pozměňovacím návrhům v rámci zákona o podporovaných zdrojích energie. E-mail zaslal Portužák i místopředsedovi Energetického regulačního úřadu (ERÚ) Blahoslavu Němečkovi a Petru Plecitému, jenž figuruje ve společnosti Pan Solutions, která je podle Bursíka lobbistickou organizací dlouhodobě pracující pro ČEZ (ibid.).

Premiér Nečas požádal ministra Kocourka o vysvětlení původu matčiných peněz. Šéf rezortu obchodu a průmyslu byl podat vysvětlení premiérovi a ten uvedl, že pokud bude ministrovo vysvětlení důvěryhodné, tak jej bude respektovat. Ministr Kocourek dále uvedl, že pokud by tato soukromá záležitost poškozovala jméno ODS, tak je ochoten složit svou funkci (iDnes.cz 2011). Později ministr podal vysvětlení, jakým způsobem jeho matka získala několik milionových dluhopisů a podle něj šlo o způsob, jak peníze „odklonit“ v době rozvodu. Tímto se potvrdily spekulace tisku o tom, že převodem 16 milionů na matčin účet se chtěl Kocourek vyhnout dělení svých peněz (Novinky.cz 2011c). Ministr se

zásadně ohradil proti všem předchozím spekulacím, že by mohly peníze souviset s jeho tehdejší angažmá v čele dozorčí rady ČEZ. Odmítl i možnost, že by peníze mohly pocházet od hazardních lobby. Podle Kocourka také není pravdou, že by tvrdil, že peníze se jej netýkají s tím, že se jedná o záležitost matky. V prvních reakcích uváděl, že neví, odkud se peníze vzaly, a musí se na to matky zeptat (ibid.).

Kocourek podal o několik dní později demisi, kterou premiér Nečas přijal s platností k 14. 11. Ministr podal svou demisi na základě nedůvěryhodného vysvětlení původu peněz, nicméně přiznal, že se jednalo o naspořené peníze, které chtěl ukryt před manželkou v rozvodovém řízení. Probíhalo i vyšetřování, zdali nešlo o peníze z korupce, nicméně i kdyby se prokázalo, že peníze nepocházejí z korupce, zůstalo by podezření z podvodu. Podle právních názorů peníze nabyté během manželství jsou pokládány za společné jmění manželů a ti by se o něj při rozvodu měli dělit rovným dílem (Novinky.cz 2011d). Osmimilionový podvod podle právničky Kláry Slámové může vynést pět až deset let za mřížemi. Kocourek nebyl chráněn jakoukoli formou imunity, kterou používají zákonodárci, protože nebyl členem žádného zákonodárského sboru. Do vlády byl jmenován jako ekonomický expert ODS (ibid.).

Hodnocení z pohledu korupčních kritérií bude v tomto případě poněkud odlišné. První podmínka, která se týká jednotlivce ve veřejné funkci, byla splněna, protože se jednalo o ministra. V případě druhé podmínky je nutné podotknout, že i když se jednalo o ministra, tak nelze odklon peněz chápat v souvislosti s výkonem poslanecké funkce, protože šlo o jeho soukromou záležitost. Z toho vyplývá, že se nejedná o korupční jednání, protože nebyla naplněna druhá podmínka. Třetí podmínka, která se týká osobního obohacení, tak zde se jednalo o finanční obohacení ve formě 16 milionů korun. Z pohledu chování, respektive čtvrté podmínky, se ministr dopustil nezákonného chování ve formě podvodu, když odklonil peníze při rozvodovém řízení.

4. Petr Nečas, kauza Nagyová a pád vlády

V této kapitole se budu věnovat kauze kolem Petra Nečase a Jany Nagyové. Tato kauza bude samostatnou kapitolou, protože byla nejvýraznější ze všech kauz, kterým jsem se věnoval v této práci, jelikož vedla k pádu celé vlády. V polovině června v roce 2013 odstartovala tato politická aféra. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu pod dozorem Vrchního státního zastupitelství v Olomouci zadržel několik politiků, státních úředníků a představitelů Vojenského zpravodajství (VZ) kvůli podezření z trestných činů korupce a zneužití pravomoci veřejného činitele (Kupka, Mocht'ák 2014: 247).

Zadržena byla vrchní ředitelka Sekce kabinetu předsedy vlády Petra Nečase Jana Nagyová, vedoucí Úřadu vlády Lubomír Poul (nebyl obviněn), bývalý poslanec a předseda poslaneckého klubu ODS Petr Tluchoř, bývalý ministr zemědělství a poslanec za ODS Ivan Fuksa, bývalý poslanec za ODS Marek Šnajdr, ředitel Vojenského zpravodajství Milan Kovanda, bývalý ředitel VZ a tehdejší předseda Správy státních hmotných rezerv Ondrej Páleník, bývalý náměstek ministra dopravy a ministra zemědělství a tehdejší člen představenstva podniku České dráhy Roman Boček (ODS) a bývalý ředitel odboru kontroly a vnitřní bezpečnosti Vojenského zpravodajství Jan Pohůnek (Aktuálně.cz 2013).

V té době proběhlo také několik domovních prohlídek u podnikatelů Ivo Rittiga a Romana Janouška, kteří byli v médiích označováni jako „kmotři“. Byly tu i další osoby, které bychom mohli zařadit mezi kmotry. Tomáš Hrdlička, který byl podezříván, ale nebyl obviněn a nebyly u něho ani provedeny domovní prohlídky. Obdobně to bylo u podnikatelů Václava Ryby a Jiřího Tomana (Kupka, Mocht'ák 2014: 247). Mezi podezřelými byl i premiér Nečas, bývalý náměstek Vrchního státního zastupitelství v Praze a advokát Ivo Rittiga Libor Grygárek.

Kupka s Mochtřákem rozdělují ve svém textu tuto kauzu do tří větví, které propojovala Jana Nagyová, tehdejší partnerka Petra Nečase. První větev se týkala případu zneužívání Vojenského zpravodajství pro soukromé účely Jany Nagyové. Druhá větev souvisela s údajnou směnou poslaneckého mandátu za místa v dozorčích radách státních podniků u tzv. rebelů Petra Tluchoře, Ivana Fuksy a Marka Šnajdra. Třetí větev se týkala údajného podezření ovlivňování kmotry při obsazování různých funkcí v orgánech státu a státem kontrolovaných institucí, kde se mělo rozhodovat o veřejných zakázkách, o něž kmotři projeví zájem. Těmto dílčím případům se budu podrobněji věnovat v podkapitolách.

4.1 Zneužití vojenského zpravodajství v kauze Nagygate

První větev této kauzy tvoří zneužívání vojenského zpravodajství pro soukromé účely tehdejší vrchní ředitelkou Sekce kabinetu předsedy vlády Jany Nagyové. Došlo k zneužití pravomoci veřejného činitele, kdy Nagyová z kompetenčního hlediska nedisponovala pravomocí k zadání takového úkolu. Došlo k ignorování procesních postupů, a z tohoto důvodu došlo k porušení jedné ze základních charakteristik demokratické vlády, kterou je civilní dohled nad činností bezpečnostních složek (Kupka, Mochtřák 2014: 249). Tato kauza mohla mít do jisté míry vliv na kvalitu demokracie v ČR a je možné se domnívat, že demokratický systém byl pádem vlády, trestním stíháním exposlanců a vysokých vojenských důstojníků, silně zasažen (ibid.). Motiv, proč nechala Jana Nagyová sledovat manželku Petra Nečase, není zcela zřejmý. Právní zástupce Nagyové sdělil, že jednala na základě informací o styku Nečasové se svědky Jehovovými. Tyto informace si měla Nagyová ověřit pomocí Vojenského zpravodajství, protože při využití soukromé firmy hrozilo odtajnění (Aktuálně.cz 2013c).

Mimo jiné Nagyová nechala sledovat další dvě osoby, a to Alenu Hegerovou a Jiřího Pertla, což byli zaměstnanci Úřadu vlády (ČT24 2013b). Česká televize uvedla jako motiv sledování nátlak na premiéra Nečase, aby se rozvedl. Zaměstnance Úřadu vlády nechala Nagyová sledovat z obavy, aby se její vztah

s premiérem nedostal na veřejnost (ibid.). Zpravodajci tvrdili, že Nagyová je neúkolovala a Pohůnek prý nikdy žádný pokyn od Nagyové nedostal, Páleník uvedl, že by bez Nečasova vědomí rozkaz ke sledování nedal, a Kovanda řekl, že situaci nebral jako nařízení Nagyové nebo Nečase, ale jako nařízení premiéra a vrchní ředitelky kabinetu. Naopak výslechy zaměstnanců Hegerové a Pertla naznačují, že jejich sledování nařídila právě Nagyová. Tato kauza měla do jisté míry i psychický dopad na veřejnost ve smyslu, že zde byla demonstrována možnost a schopnost narušit bezpečnost a integritu jedince prostřednictvím sledovacích postupů, které se mohou přenést i na celou společnost a jak popisují Kupka s Mochťákem ve svém textu, tak de facto každý mohl být sledován (Kupka, Mochťák 2014: 249). Nutno dodat, že k odhalení Jany Nagyové došlo ve chvíli, kdy byla prošetřována organizovaná zločinecká skupina složená z lobbistů Romana Janouška, Tomáše Hrdličky a Ivo Rittiga a také při prověřování tehdejšího náměstka pražského vrchního státního zastupitelství Libora Grygárka (ČT24 2013a). Grygárek byl podezříván ze zneužití pravomoci a na základě vyšetřování Grygárka byl celý případ z Prahy přesunut do Olomouce.

Z pohledu hodnocení korupce v rámci první větve kauzy Nagygate, kdy Jana Nagyová zneužila pravomoc veřejného činitele, tak první podmínka, která odkazuje na veřejnou funkci je splněna, protože Nagyová působila jako vrchní ředitelka Sekce kabinetu předsedy vlády. Druhá podmínka, která se týká vydávání rozhodnutí a souvisí se správou země, byla splněna, protože Nagyová působila na pozici, ze které mohla činit kroky, které do tohoto kritéria spadají. Obohacení v tomto případě souviselo s informacemi okolo Radky Nečasové, kdy se snažila zjistit kompromitující informace, které chtěla předat Petru Nečasovi. Z pohledu čtvrté podmínky se jednalo o nezákonné chování, protože Nagyová zneužila pravomoc veřejného činitele, když úkolovala VZ pro soukromé účely. Na základě splnění všech podmínek se jednalo o korupční jednání.

4.2 Rebelové ODS a jejich trafiky

Druhá větev kauzy Nagygate se týkala tzv. rebelů, kteří měli vyměnit svůj poslanecký mandát za místa v podnicích s výrazným státním podílem. Tato větev ukazuje na dlouhodobý fenomén tzv. trafik (Kupka, Mochťák 2014: 250). Jednalo se o lukrativní pracovní místa v kontrolních orgánech státem vlastněných obchodních společnostech, které se nabízejí politickým představitelům. Problém lze vidět ve třech rovinách: 1. absence vlastnické politiky státních firem, 2. absence pravidel pro proces nominací, odměňování a vyhodnocování práce dozorčích rad a 3. bezpečnostní rizika vyplývající z této netransparentní politiky (ibid.). Konkrétně v této kauze byli obviněni poslanci Petr Tluchoř, Ivan Fuksa a Marek Šnajdr z přijetí úplatku ve formě postů ve státních firmách, které jim přislíbil premiér Nečas výměnou za to, že se vzdají mandátů a umožní tak schválení daňového balíčku (ČT24 2013b).

Výměnu mandátů za trafiky měla údajně domlouvat Jana Nagyová a Roman Boček. Nejvyšší soud ale rozhodl, že se na takovou politickou dohodu vztahuje poslanecká imunita, a trojice poslanců byla vyňata z pravomoci orgánů činných v trestném řízení. Hlavní problém spočíval v trafikách, ve smyslu domluvení výměny poslaneckého mandátu, tedy oprávnění a pravomocí svěřených voličem v demokratických volbách, za členství v kontrolních orgánech státních firem, u nichž není jasné, jakým způsobem jsou osoby do těchto firem dosazovány (Kupka, Mochťák 2014: 250). Jde tedy o směnu symbolického kapitálu čelních reprezentantů demokratického státu za ekonomický kapitál, který plyne z pozic ve firmách. Důležitý je tento problém kvůli dvojí souběžné roli poslance. První je funkce symbolického statusu „poslanec“ a tento status označuje jeho roli reprezentanta demokratického řádu. Souběžně se svým jmenováním získávají přístup do mocenského pole a toto pole je nějak charakterizováno vnitřními formálními i neformálními pravidly

Podstata korupčního problému spočívá v tom, že tento ekonomický kapitál byl nabídnut ke směně, nikoli nositelům symbolického statusu „poslanci“, ale těm samým osobám, ovšem už jako členům exkluzivního politického pole, nad jejichž sociálními interakcemi nemá společnost kontrolu (ibid.).

Tento problém vyústil v debatu o tom, jestli jsou trafiky obchod nebo korupce (iDnes.cz 2013b). Došlo k rozepři mezi politiky a policií o tom, kam sahá hranice obchodu, a kde je začátek korupce ve vztahu k trafikám. Premiér Nečas hovořil o rebelech jako o loajálních lidech ODS a důkazem toho může být prohlášení, které premiér uvedl serveru iDnes: "Lidé, kteří se zachovali ke své straně loajálně a odmítli způsobit pád vlády, a to, že s nimi tato strana dále počítá, to podle mě není neobvyklé. Já podpořím tebe, ty podpoříš mě: to je přece standardní součástí politiky..." (ibid.) nebo "Mám být stíhán za to, že proto, abych se stal premiérem, jsem nabídl místo ministra zahraničí Karlu Schwarzenbergovi a pozici vicepremiérky Karolíně Peake? Dělat kriminální krok z politického postupu, to nevím, jestli je správné, jestli k tomu máme mlčet..." (iDnes 2013c). Výsledek vyšetřování v této dílčí kauze skončil omluvou pro tři exposlance a statisícovým odškodněním za neoprávněné stíhání, nicméně Ústavní soud následně označil verdikt Nejvyššího soudu za chybný. Jednání poslanců nesouviselo s výkonem funkce zákonodárce a imunita se na ně nevztahovala (Pokorný, Nohl 2016).

V druhé větvi případu Nagygate je první podmínka splněna, protože se jednalo o poslance. Druhá podmínka souvisí s pravomocí vydávat nařízení. Tato podmínka nebyla naplněna, protože jednání poslanců nebylo ve vztahu s jejich výkonem mandátu. Obohacení v tomto případě bylo ve smyslu trafik, jakožto lukrativních míst ve státních nebo polostátních podnicích. Dále bychom mohli konstatovat, že se jednalo o stranickou patronáž, protože poslanci byli dosazeni do veřejného sektoru. Trafiky měly sloužit jako odměna za to, že svým odchodem umožní přijetí vládního daňového balíčku.

Na základě hodnocení dle kritérií se tak i v tomto případě nejednalo o korupční jednání, protože dohoda ohledně trafik dle soudu nesouvisela s výkonem poslaneckého mandátu, čímž nebyla naplněna druhá podmínka.

4.3 Kmotři

Třetí větev kauzy Nagygate zahrnuje údajný vliv kmotrů na obsazování různých funkcí v orgánech státu a ve státem kontrolovaných sektorech, v nichž se mělo rozhodovat o veřejných zakázkách a lukrativních kontraktech. V této kauze byl obviněn např. Roman Janoušek, který byl úzce napojen na tehdejšího primátora Prahy Pavla Béma. Dalším obviněným byl Ivo Rittig, podnikatel a rezident v Monaku (ČT24 2013b). V té době, kdy došlo k razii na zmiňované podnikatele, oba trávili dovolenou v Chorvatsku. Opoziční poslanci sdělili serveru Lidovky.cz, že Roman Janoušek i Tomáš Hrdlička vydedukovali na základě informací z medií, že se blíží razie (ODS) (Lidovky.cz 2013e).

Kriminalisté mapovali údajnou organizovanou zločineckou strukturu, která si měla prostřednictvím klientelistických vazeb sjednávat vliv ve státních a polostátních firmách a finančně na nich profitovat. Hlavní centrum působnosti této organizace byla Praha. ÚOOZ zasahoval v Janouškově a Rittigově vile, v jejich kancelářích a v sídlech Povodí Vltavy a Lesů ČR (ČT24 2013b). Vedle toho kriminalisté zabavili 150 milionů korun a desítky kilogramů zlata v bezpečnostních schránkách Komerční banky. K části zlata se později přihlásil Janouškův obchodní partner Luboš Pašek. Obviněn byl i Libor Grygárek, který zneužil svou pravomoc tím, že „zametal“ citlivé kauzy a podle olomouckých žalobců nedal pokyn k řádnému objasnění případu praní špinavých peněz, kterého se měl dopustit Roman Janoušek ve Švýcarsku. Motivem mohlo být úzké napojení Grygárka na Janouška (ČT24 2013a). Ivo Rittig byl obviněn za úniky zpráv BIS, které si vyžádal od tehdejší ředitelky Nečasova kabinetu, když se dozvěděl, že jeho jméno figuruje v tajné zprávě, která upozorňuje na jeho možný vliv ve státních podnicích (ibid.). Rittigovo jméno se objevuje v řadě

dalších případů a v některých je i obviněn. Jde například o nevýhodné zakázky pražského dopravního podniku, kdy měl inkasovat za každou vytisknutou jízdenku nebo tunelování firmy Oleo Chemical.

Ve třetí větvi kauzy Nagyová se jednalo o napojení Grygárka na lobbistu Janouška. Grygárek zastával funkci náměstka pražského vrchního státního zastupitelství, tím pádem je první podmínka splněna. V rámci druhé podmínky neměl jako náměstek reálné možnosti vydávat rozhodnutí, která by souvisela se správou země, čímž nebyla naplněna tato podmínka. Důležitou roli zde sehrál klientelismus, protože Grygárek byl napojen na lobbistu Janouška, kterého kryl tím, že „zametl“ citlivé stopy, které by mohly vést k Janouškovi. Lobbista tím získal výhodu, že mohl v podstatě beztrestně podnikat a bohatnout na veřejných zakázkách. Jsou zde očividné nefinanční zisky, které plynuly pro Janouška. Pokud se ale vrátím k hodnocení korupce, tak i v tomto případě se nejednalo o korupční jednání, protože nebyla splněna druhá podmínka.

4.4 Vývoj kauzy do pádu vlády

Rozsáhlá policejní akce začala 13. června 2013 na Úřadu vlády. Další akce probíhaly i na ministerstvu obrany, pražském magistrátu, v Lesích ČR, v mělnické firmě Kardio Port a na dalších místech (Lidovky.cz 2013c). Policie také zabavila peníze a zlato v bance na Václavském náměstí a předala první obvinění. Proběhla domovní prohlídka u Libora Grygárka, který ovšem nebyl zadržen. Základní informace o zásahu podal olomoucký vrchní státní zástupce Ivo Ištván na tiskové konferenci. Ve věci bylo činné Vrchní státní zastupitelství v Olomouci, ikdyž dle trestního řádu nebylo příslušné.

O odnětí věci příslušnému Vrchnímu státnímu zastupitelství v Praze rozhodlo 11. ledna 2012 Nejvyšší státní zastupitelství, protože původně šlo o prověření podnikatelů Ivo Rittiga a Romana Janouška a na pražském státním zastupitelství působil s nimi spojovaný náměstek Libor Grygárek (Koudelka 2013).

Sedm zatčených a obviněných bylo policií vyslýcháno a advokát Jany Nagyové Eduard Bruna uvedl, že proběhla několikahodinová domovní prohlídka kanceláří a bytu Nagyové, ta byla později několik hodin vyslýchána (Válková 2013). Po návratu ze zahraničí se dostavil k výslechu i Marek Šnajdr. Žalobci poté podali sedm návrhů na vzetí do vazby. O celé věci mimořádně jednala poslanecká sněmovna a poslanec Jiří Šlegr se vzdal svého poslaneckého mandátu (iDnes.cz 2013a). ČSSD při mimořádném jednání předala předsedkyni Poslanecké sněmovny Miroslavě Němcové žádost o hlasování o nedůvěře vládě. Prezident Miloš Zeman se sešel na Hradě s policejním ředitelem Martinem Červíčkem, premiérem Nečasem a předsedou ČSSD Bohuslavem Sobotkou.

Okresní soud v Ostravě jednal o vzetí obviněných do vazby. V průběhu jednání postupně rozhodl o uvalení vazby na Ivana Fuksu, Romana Bočka, Petra Tluchoře, Janu Nagyovou, Ondřeje Páleníka i Jana Pohůnka (Motlová a Válková 2013). Milan Kovanda se k činům, z nichž byl obviněn, u soudu přiznal a měl být vyšetřován na svobodě. Mezitím premiér Nečas vydal prohlášení s omluvou za chování Jany Nagyové a popřel, že by o něm měl povědomí a ohlásil její odchod z Úřadu vlády (Niedermeierová 2013). Prohlášení vydal i prezident Zeman, který uvedl, že obvinění považuje za závažná a dostatečně podložená. Okresní soud později uvalil vazbu i na Marka Šnajdra, který získal post v dozorčí radě společnosti Čepro poté, co se vzdal poslaneckého mandátu. Marek Šnajdr byl umístěn do ostravské věznice stejně jako Nagyová a Fuksa, zatímco Tluchoř a Páleník do věznice v Olomouci a Boček do věznice v Brně (Lidovky.cz 2013d). Ohledně celé kauzy probíhala jednání uvnitř ODS i uvnitř vládní koalice. Premiér Nečas oznámil 16. června, že další den oficiálně rezignuje na svou funkci a spolu s ním podá demisi celá vláda (Kopecký 2013). Nečas tímto krokem vyšel vstříc rostoucí kritice z regionálních vedení ODS i vyjádření TOP09, že chce pokračování vládní koalice do řádných voleb i za cenu výměny premiéra. Ministr obrany Vlastimil Picek dočasně zprostil výkonu služby ředitele VZ generálmajora Milana Kovandu a také zpravodajce plukovníka Jana Pohůnka

kvůli jejich zapojení do kauzy (Třebická 2013). Milan Kovanda přiznal policii sledování premiérovy manželky Vojenským zpravodajstvím a jako důvod uvedl, že šlo o bezpečnost státu, a obvinění týkající se dvou pracovníků odmítl (Aktuálně.cz 2013b).

ÚOOZ provedl v Hrusnicích u Prahy domovní prohlídku u advokáta Tomáše Jindry, který byl poradcem ministra zemědělství Petra Bendla a zároveň poradcem ministra průmyslu a obchodu Martina Kuby. Prohlídka měla údajně souviset s podezřením na manipulaci s veřejnými zakázkami a praním špinavých peněz kolem Rittiga a Janouška (Syróvátka a Klímová 2013). Prezident Zeman se ještě 17. června sešel s premiérem Nečasem v Lánech. Zde mu Nečas oznámil, že po odchodu z čela vlády a ODS zamýšlí dokončit svůj poslanecký mandát a v dalších volbách již neplánuje kandidovat (Aktuálně.cz 2013a). Ve večerních hodinách 17. června podal předseda vlády Nečas demisi do rukou prezidenta Zemana a ten ho pověřil vedením kabinetu do té doby, než bude jmenována nová vláda. Objevily se spekulace o tom, kdo bude Nečasův nástupce ve vedení ODS, o tom, zda se vládní koalice dohodne na pokračující spolupráci a novém premiérovi, anebo zdali dojde k předčasným volbám. Výsledkem bylopověření Jiřího Rusnoka sestavením nové vlády (Lidovky.cz 2013b) Problém nastal při hlasování o důvěře vládě, kterou tato vláda nezískala o čtyři hlasy a vládla bez důvěry (Lidovky 2013a). Miroslav Kalousek avizoval ještě před hlasováním, že pokud vláda nezíská 101 potřebných hlasů, tak jeho strana TOP09 předloží návrh na svolání mimořádné schůze, jejímž jediným bodem bude rozpuštění sněmovny. Prezident Zeman rozpustil k 28. srpnu 2013 Poslaneckou sněmovnu a tímto aktem zanikl mandát poslancům, kteří byli zvoleni ve volbách ve dnech 28. a 29. května 2010 (PSP.cz 2013). Předčasné volby se měly uskutečnit ve dnech 25. a 26. října 2013.

5. Závěr

Ve své práci jsem se věnoval analýze pádu vlády Petra Nečase. V první kapitole jsem popisoval korupci a její podoby. Tyto poznatky mi daly obecný základ pro mou analýzu. Zmínil jsem i pojmy jako klientelismus nebo stranickou patronáž. V druhé kapitole jsem zmínil stranu VV a Víta Bárta, který figuroval v několika vládních krizích, nicméně nejzávažnější bylo uplácení členů VV a kupování si loajality. Na základě stanovených kritérií jsem v tomto případě shledal, že se jednalo o korupční jednání, protože byly splněny všechny nutné podmínky. Faktem je, že se jednalo o korupční jednání, což bylo potvrzeno i tím, že byl veden soudní proces s Vítem Bártou ve věci korupce. Další kauzou byl spor ministerstva práce a sociálních věcí s firmou Oksystem a s odkazem na hodnocení korupčního jednání zde nebyla splněna druhá podmínka, která se týká pravomoci vydávat rozhodnutí se s spávou země, čímž se nejednalo o korupci. Třetí případ se týkal ministra Kocourka a odklonu 16 milionů korun. Dle hodnocení korupce na základě kritérií se ani v tomto případě nejednalo o korupční jednání, protože nebyla splněna druhá podmínka. Ministr jednal soukromě, což nesouviselo s výkonem jeho mandátu.

Poslední kapitola se týkala kauzy Nagygate a pádu vlády Petra Nečase. V první větvi případu jsem se věnoval zneužití zpravodajství pro soukromé účely. Jednalo se o sledování Radky Nečasové ze strany Jany Nagyové, která zneužila pravomoci veřejného činitele, protože nechala sledovat Nečasovou zpravodajci. První problém byl, že jako ředitelka Sekce kabinetu Petra Nečase neměla pravomoc vydat takový příkaz a za druhé byly ignorovány procesní postupy a tím byla porušena základní charakteristika demokratického systému, a to civilní kontrola nad bezpečnostními složkami. Z pohledu hodnocení korupce v rámci první větve kauzy Nagygate, kdy Jana Nagyová zneužila pravomoc veřejného činitele, tak první podmínka, která odkazuje na veřejnou funkci, byla splněna. Druhá podmínka, která odkazuje na pravomoc vydávat rozhodnutí týkající se

správy země, také byla naplněna, protože Nagyová působila na pozici, ze které mohla uskutečňovat kroky, které do tohoto kritéria spadají. Třetí podmínka byla splněna na základě toho, že osobní obohacení spočívalo v informacích, které získávala od VZ. Čtvrté kritérium bylo také splněno, protože Nagyová se dopustila nezákonného chování, protože v její pravomoci nebylo úkolování Vojenského zpravodajství. Z toho vyplývá, že se jednalo o korupční jednání. Nagyová byla pojítkem v další kauze, která se týkala vlivu kmotrů. V tomto případě se jednalo o napojení Nagyové na podnikatele Rittiga a vynášení zpráv BIS právě Rittigovi.

Druhým případem v této větvi bylo napojení Grygárka na lobbistu Janouška. Grygárek zametal citlivé stopy, které mohly vést k Janouškovi, čímž si zavazoval Janouška pro potřebné služby v budoucnosti. V tomto případě se očividně jednalo o klientelistskou síť složenou z jedné strany veřejných činitelů a z druhé strany podnikatelů a lobbistů. Z pohledu hodnocení korupce musím konstatovat, že se nejednalo o korupční jednání, protože Grygárek byl náměstek a neměl kompetence na to, aby vydával rozhodnutí, která souvisela se správou země. Jednalo se tedy o klientelismus, nikoli o korupci. Poslední část kauzy Nagygate se týkala trafik pro tři poslance ODS. Nejzásadnější byl spor o to, jestli jsou trafiky politickým obchodem, anebo už korupce. V tomto případě podle stanovených kritérií se nejednalo o korupci. Jednalo se o poslance, čímž byla splněna první podmínka. Přijetí trafik nebylo dle soudu spojováno s výkonem jejich funkce a tím pádem nebyla splněna druhá podmínka. V tomto případě ve vztahu k trafikám šlo o stranickou patronáž, protože premiér Nečas nabídl poslancům místa ve státních a polostátních firmách za jejich poslanecký mandát, aby mohl být přijat vládní daňový balíček. Na základě těchto skutečností došlo ke směně poslaneckého mandátu, který byl nabyt ve volbách, za exkluzivní ekonomický post, nad kterým veřejnost nemá kontrolu.

Cílem této práce bylo provést analýzu pádu vlády Petra Nečase a zhodnotit, zdali šlo o korupční jednání, které vedlo k tomuto pádu. V dílčích případech týkajících se kauzy Nagygate jsem shledal, že se jednalo o korupci pouze v prvním případě, kdy došlo k úkolování VZ ze strany Nagyové. V případě kmotrů se jednalo o klientelismus a v případě politických trafik o stranickou patronáž. Lze říci, že výsledkem této analýzy je fakt, že vláda padla z části v důsledku korupce a dalších aspektů jako byla klientelistická síť tvořená politiky a kmotry, kteří na ně byli napojeni. Svoji úlohu sehrála stranická patronáž, když premiér Nečas nabídl trafiky třem poslancům ODS, pokud se vzdají své funkce, aby mohl být přijat vládní návrh. Medializace všech zmiňovaných kauz do jisté míry utvořila tlak na vládní špičky i na samotného premiéra, který se rozhodl po odhalení kauzy Nagygate rezignovat spolu s celou vládou.

6. Použité zdroje a literatura

Aktuálně.cz (2013a) Nečas končí v politice úplně: Už žádné volby či jednání. *Aktuálně.cz* 17. 6. 2013 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/necas-konci-v-politice-uplne-uz-zadne-volby-ci-jednani/r~i:article:782768/>, 7. 5. 2020).

Aktuálně.cz (2013b) Nečas podal demisi, Zeman byl k němu vlídný. *Aktuálně.cz* 17. 6. 2013 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/zive-necas-podal-demisi-zeman-byl-k-nemu-vlidny/r~i:article:782741/>, 7. 5. 2020).

Aktuálně.cz (2013c) Razie na mocné 2013. *Aktuálně.cz* 19. 7. 2013 (<https://www.aktualne.cz/wiki/domaci/razie-na-mocne-2013/r~i:wiki:3806/>, 27. 4. 2020).

Aktuálně.cz (2018) Exnáměstek ministra práce Šiška vydíral OKsystem, potvrdil soud. Trest ale nedostal. *Aktuálně.cz* 18. 10. 2018 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vrchni-soud-siska-je-v-kauze-oksistem-vinny-trest-nedostal/r~061b3f42d2dc11e890620cc47ab5f122/>, 13. 4. 2020).

ČT24 (2013a) Nagyovou odhalili při prověřování Grygárka a Janouška. *ČT24* 14. 6. 2013 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1092122-nagyovou-odhalili-pri-proverovani-grygarka-a-janouska>, 27. 4. 2020).

ČT24 (2013b) Půl roku od výbuchu Nagygate. Případ se rozvolnil, obžaloby nezazněly. *ČT24* 13. 12. 2013 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1059511-pul-roku-od-vybuchu-nagygate-pripad-se-rozvolnil-obzaloby-nezaznely>, 27. 4. 2020).

ČT24 (2018) Definitivní tečka za kauzou, která smetla exministra Drábka: Bývalý šéf IT odboru si odpyká tři roky. *ČT24* 25. 10. 2018 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2632727-definitivni-tecka-za-kauzou-ktera-smetla-exministra-drabka-byvaly-sef-it-odboru-si>, 15. 4. 2020).

Frič, P. a kol. (1999) *Korupce na český způsob* (Praha: G plus G).

Hloušek, V. (2012) Věci veřejné: politické podnikání strany typu firmy. *Politologický časopis*. s. 322-340.

Holmes, L. (1997) Corruption and the crisis of the post-communist state. *Crime, Law & Social Change*. Č. 27, s. 275-297.

Holmes, L. (2003) Political Corruption in Central and Eastern Europe. In: Bull, M. J. – Newell, J. L. (eds.) *Corruption in Contemporary Politics* (New York: Palgrave Mcmillan) s. 193-206.

iDnes.cz (2011) Ministr Kocourek: Mami, kde jsi vzala miliony? Chce to vědět premiér. *iDnes.cz* 4. 11. 2011 (https://zpravy.idnes.cz/ministr-kocourek-mami-kde-jsi-vzala-miliony-chce-to-vedet-premier-pyn-domaci.aspx?c=A111104_172858_domaci_cem, 27. 4. 2020).

iDnes.cz (2013a) Chci zpět do čistého prostředí sportu, prohlásil Šlégr a složil mandát. *iDnes.cz* 14. 6. 2013 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/jiri-slegr-se-vzdal-poslaneckeho-mandatu.A130614_134510_domaci_jav, 7. 5. 2020).

iDnes.cz (2013b) Jsou trafiky obchod, nebo korupce? Hádá se policie s politiky. *iDnes.cz* 14. 7. 2013 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kde-konci-politicky-obchod-a-kde-zacina-korupce.A130614_153325_domaci_cen, 27. 4. 2020).

iDnes.cz (2013c) Nečas odsoudil postup policie, trafiky považuje za politickou dohodu. *iDnes.cz* 14. 6. 2013 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vyjadreni-premiera-necase-ve-snemovne-policejni-razie.A130614_114147_domaci_jj, 27. 4. 2020).

iDnes.cz (2018) Soud Šišku za OKsystem nepotrestal. Současný trest je dostatečný, míní. *iDnes.cz* 18. 10. 2018 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vladimir-siska-kausa-oksystem-ministerstvo-prace-trest-soud.A181018_154105_domaci_kuce, 13. 4. 2020).

Info.cz (2018) Kauza OKsystem: Šéf IT odboru ministerstva práce Hojer si má odpykat tři roky za vydírání a krádež. *Info.cz* 17. 7. 2018 (<https://www.info.cz/cesko/kausa-oksystem-sef-it-odboru-ministerstva-prace-hojer-si-ma-odpykat-tri-roky-za-vydirani-a-kradez-34159.html>, 13. 4. 2020).

Klaus nepřijme demise. (2011) Klaus nepřijme demise. Ústavu zatím neporušuje. *Lidovky.cz* 11. 4. 2011 (https://www.lidovky.cz/domov/klaus-neprijme-demise-ustavu-zatim-neporusuje.A110411_113545_ln_domov_hs, 18. 3. 2020).

Klíma, M. (2013) Koncept klientské strany. Případová studie – Česká republika. *Politologický časopis* 3/2013, s. 215-235.

Klíma, M. (2015) *Od totality k defektní demokracii*. (Praha: Nakladatelství SLON).

Klímová, J. – Kaiserová, Z. (2011) Kocourkova matka záhadně zbohatla. Kde přišla k milionům, ministr tají. *iDnes.cz* 4. 11. 2011 (https://zpravy.idnes.cz/kocourkova-matka-zahadne-zbohatla-kde-prisla-k-milionum-ministr-taji-1j5-/domaci.aspx?c=A111104_1679428_domaci_taj, 27. 4. 2020).

Kmenta, J. (2011) *Všehoschopní – Superguru Bárta*. (Praha: JKM).

Kopecký, J. (2010) Bárta složil funkci manažera VV. Nemáme kmotry, řekl straníkům John. *iDnes.cz* 11. 12. 2010 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/barta-slozil-funkci-manazera-vv-nemame-kmotry-rekl-stranikum-john.A101211_094618_domaci_kop, 20. 3. 2020).

Kopecký, J. (2012) Pojd'me z vlády a tolerujme ji, zní z VV. Strana spíš dá koalici podmínky. *iDnes.cz* 2. 4. 2012 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vv-jsou-rozpolcene-zda-maji-odejit-z-vlady.A120402_112140_domaci_kop, 18. 3. 2020).

Kopecký, J. (2013) Nečas dá demisi, ODS chce vládnout s jiným premiérem, šanci má Kuba. *iDnes.cz* 16. 6. 2013 (https://zpravy.idnes.cz/necas-poda-demisi-0el-/domaci.aspx?c=A130616_222742_domaci_kop, 7. 5. 2020).

Kopecký, P. – Scherlis, G. (2008): „Party Patronage in Contemporary Europe.“ *European Review* 16(3): 355–371.

Kopecký, P. – Spirova, M (2011) „Jobs for the Boys“? Patterns of Party Patronage in Post-Communist Europe.“ *West European Politics* 34(5): s. 897–921.

Kopecký, P. – Scherlis, G. – Spirova, M. (2008): Conceptualizing and Measuring Party Patronage. *Comittee on Concepts and Methods Working Paper Series*, č. 25/2008.

Koudelka, Z. (2013) Protikorupční kampaň v kauze exposlanců a právo. *Revuepolitika* 9. 10. 2013 (<http://www.revuepolitika.cz/clanky/1924/protikorupcni-kampan-v-kauze-exposlancu-a-pravo>, 7. 5. 2020).

Kundra, O. – Svobodová, I. (2011) Strach a úplatky nad VV. *Respekt* 3. 4. 2011 (<https://www.respekt.cz/tydenik/2011/14/strach-a-uplatky-nad-vv>, 18. 3. 2020).

Kupka, P. – Mocht'ák, M. (2014) Aféra Nagygate mezi korupcí a organizovaným zločinem: korupční sítě a jejich možný vliv na kvalitu demokracie v České republice. *Středoevropské politické studie* (<https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4438/5193>, 16. 2. 2020).

Lidovky.cz (2013a) 93:100. Rusnokova vláda důvěru nezískala. Strany plánují volby. *Lidovky.cz* 7. 8. 2013 (https://www.lidovky.cz/domov/93-100-rusnokova-vlada-duveru-neziskala.A130807_191623_ln_domov_sm, 7. 5. 2020).

Lidovky.cz (2013b) Rusnok skládá vládu. Pecina povede vnitro, s Kohoutem jedná. *Lidovky.cz* 25. 6. 2013 (https://www.lidovky.cz/domov/rusnok-sklada-vladu-pecina-povede-vnitro-s-kohoutem-jedna.A130625_164114_ln_domov_khu, 7. 5. 2020).

Lidovky.cz (2013c) Unikl obvinění v kauze Nagyová. Nyní je šéf Úřadu vlády v pracovní neschopnosti. *Lidovky.cz* 20. 6. 2020 (https://www.lidovky.cz/domov/unikl-obvineni-v-kauze-nagyova-nyni-je-sef-uradu-vlady-v-pracovni-neschopnosti.A130619_175549_ln_domov_khu, 7. 5. 2020).

Lidovky.cz (2013d) Výslech Nagyové trval šest hodin. Popsaných už je 40 stran. *Lidovky.cz* 19. 6. 2013 (https://www.lidovky.cz/domov/vyslech-nagyove-trval-sest-hodin.A130619_150746_ln_domov_spa, 7. 5. 2020).

Lidovky.cz (2013e) V jejich kancelářích a domech zasahuje policie. Kmotří relaxují v Chorvatsku. *Lidovky.cz* 13. 6. 2013 (https://www.lidovky.cz/domov/v-jejich-kancelarich-a-domech-zasahuje-policie-kmotri-relaxuji-v-chorvatsku.A130613_143635_ln_domov_khu, 27. 4. 2020).

Motlová, Ž. – Válková, H. (2013) Soud poslal Nagyovou do vazby, té unikl jen zpravodajec Kovanda. *iDnes.cz* 15. 6. 2013 (https://zpravy.idnes.cz/soud-rozhoduje-o-vazbe-pro-obvinene-v-kauze-nagyova-palenik-a-spol-1cs-domaci.aspx?c=A130615_082748_domaci_hv, 7. 5. 2020).

Müller, K. B. (2012): „Kmotří, dárky a moderní byrokracie: dílčí shrnutí a dvě kritické poznámky k sociálním studiím lobbingu.“ *Acta Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni* 8(3), 81–101.

Naxera, V. (2012) Korupce a postkomunismus. *Central European Political Studies Review*, roč. 14, č. 2-3, s. 248-271.

Naxera, V. (2014) Stranická patronáž a její vztah ke korupci a klientelismu: teoretický koncept a nástin uplatnění v postkomunistickém prostředí. *Středoevropské politické studie* (<https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4487/3554>, 23. 2. 2020)

Naxera, V. (2015) *Korupce v komunistickém režimu a v průběhu postkomunistické transformace* (Brno: Doplněk).

Niedermeierová, J. (2013) Hluboce lituji a omlouvám se, reaguje Nečas na sledování lidí. S Nagyovou se rozloučí. *Hospodářské noviny* 15. 6. 2013 (<https://ihned.cz/politika/c1-60075050-hluboce-lituji-a-omlouvam-se-reaguje-necas-na-sledovani-lidi-s-nagyovou-se-rozlouci>, 7. 5. 2020).

Novinky.cz (2011a) ČEZ přes Kocourka ovlivňuje legislativu, tvrdí Bursík. *Novinky.cz* 8. 11. 2011 (<https://web.archive.org/web/20111112055748/http://www.novinky.cz/domaci/249927-cez-pres-kocourka-ovlivnuje-legislativu-tvrdi-bursik.html>, 27. 4. 2020).

Novinky.cz (2011b) Kocourek bude Nečasovi vysvětlovat milióny na účtu své matky. *Novinky.cz* 7. 11. 2011 (<https://web.archive.org/web/20111112062918/http://www.novinky.cz/domaci/249813-kocourek-bude-necasovi-vysvetlovat-miliony-na-uctu-sve-matky.html>, 27. 4. 2020).

Novinky.cz (2011c) Milióny jsem odklonil v době rozvodu kvůli manželce, vysvětlil ministr Kocourek. *Novinky.cz* 9. 11. 2011 (<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/miliony-jsem-odklonil-v-dobe-rozvodu-kvuli-manzelce-vysvetlil-ministr-kocourek-135512>, 27. 4. 2020).

Novinky.cz (2011d) Ministr Kocourek ve vládě skončil. *Novinky.cz* 9. 11. 2011 (<https://web.archive.org/web/20111111203437/http://www.novinky.cz/domaci/250077-ministr-kocourek-ve-vlade-skoncil.html?ref=zpravy-dne>, 27. 4. 2020).

Novinky.cz (2018) Vrchní soud: Šiška je v kauze OKsystem vinen, trest nedostal. *Novinky.cz* 18. 10. 2018 (<https://www.novinky.cz/krimi/clanek/vrchni-soud-siska-je-v-kauze-oksystem-vinen-trest-nedostal-40244287>, 13. 4. 2020).

Nye, J. (1989) Corruption and Political Development. A Cost-Benefit Analysis. In: Heidenheimer A. J. – Johnston, M. – LeVine, V. T. (eds.) *Political Corruption: A Handbook*. (New Brunswick: Transition Publishers) s. 963-984.

Pokorný, M. – Nohl, R. (2016) Nagyová, Nečas, Rittig a další. Co dělají aktéři razie na Úřadu vlády tři roky poté. *Aktuálně.cz* 13. 6. 2016 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/nagyova-necas-rittig-palenik-a-dalsi-co-delaji-nyni-akteri-r/r~604611ac2f1611e69d46002590604f2e/v~sl:638899266cc477c17c7ac89e99a9ab42/>, 27. 4. 2020).

PSP (2013) Rozpuštění Poslanecké sněmovny. *PSP* 28. 8. 2013 (<https://www.psp.cz/sqw/cms.sqw?z=5827>, 7. 5. 2020).

Syrovátka, T. – Klímová, J. (2013) Policie prohledala vilu poradce ministrů ODS Bendla a Kuby. *iDnes.cz* 18. 6. 2013 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/policie-prohledala-vilu-poradce-ministru-ods-bendla-a-kuby.A130617_215453_domaci_brd, 7. 5. 2020).

Šťastný, J (2010) VV se rozhodly vládu podpořit, Klaus se stal garantem koaličních dohod. *iDnes.cz* 21. 11. 2010 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/vv-se-rozhodly-vladu-podporit-klaus-se-stal-garantem-koalicnich-dohod.A101221_132446_domaci_taj, 20. 3. 2020).

Třebická, M. (2013) Vlastimil Píček zprostil výkonu služby obviněné příslušníky VZ. *MOČR* 17. 6. 2013 (<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vlastimil-picek-zprostil-vykonu-sluzby-obvinene-prislusniky-vz-85934/>, 7. 5. 2020).

Válková, H. (2013) Nagyovou vyslýchali šest hodin, hovořila o kontaktech s šéfem ČEZ i ČD. *iDnes.cz* 19. 6. 2013 (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/nagyova-vypovidala.A130619_142616_domaci_hv, 7. 5. 2020).

Vymětal, P. (2006) Typologie korupce. In: Dančák, B. – Hloušek, V. – Šimíček, V. (eds.) *Korupce: Projevy a potírání v České republice a Evropské unii* (Brno: MUNI).

Weber, M. (1998): „Politika jako povolání.“ In: Weber, M. – Miloš, H.: *Metodologie, sociologie, politika*. Praha: OIKOYMENH, 246–296.

7. Resumé

In my bachelor thesis I analyzed the fall of the government of Petr Nečas. In the first chapter, I described corruption and its forms. These findings gave me a general basis for my analysis. I also mentioned concepts such as clientelism or party patronage. In the second chapter, I mentioned the VV party and Vít Bárta, who figured in several government crises. Another case was a dispute between the Ministry of Labor and Social Affairs and Oksystem. The third case concerned Minister Kocourek and the diversion of 16 million crowns.

The last chapter concerned the Nagygate case and the fall of the government of Petr Nečas. In the first part of the case, I focused on the misuse of intelligence for private purposes. The second case in this branch was the connection of Grygárek to the lobbyist Janoušek. Grygárek swept sensitive traces that could lead to Janoušek, thus committing Janoušek for the necessary services in the future. In this case, it was obviously a clientelistic network composed on the one hand of public officials and on the other hand of entrepreneurs and lobbyists. The last part of the Nagygate case concerned the appointment of three ODS deputies to state-owned companies. The most fundamental was the debate over whether this exchange is a political trade or corruption.